Annotation

The article analyzes the problem of emotional burnout of students in terms of existential psychology. Considers the underlying aspects of factors of emotional burnout in pre-professional period. The features displays of emotional burnout of students within the psychodynamic approach.

УДК 378.141.2:316.614

Першина А. В.

СТРАТЕГІЇ ПРОЦЕСУ АККУЛЬТУРАЦІЇ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ ПРИ НАВЧАННІ ЗА КОРДОНОМ

Для більш чіткого дослідження хвилюючого нас питання адаптації іноземних студентів до навчання у ВНЗ України необхідно розділити поняття ***акультурації (acculturation), адаптації (adaptation) та пристосування (adjustment)***.

R. Redfield, R. Linton та J. M. Herskovits [5; с. 150] розуміють ***акультурацію*** як сукупність феноменів, в результаті взаємодії яких відбувається прямий та непрямий контакт між представниками різних культур та подальші взаємозміни у представників обох культурних груп. Як зазначає Redfield, сили між представниками обох культур нерівні: одна група однозначно домінуватиме у багатьох сенсах, економічному, соціальному, чисельному, політичному тощо. Але незважаючи на те, що в процесі акультурації так чи інакше змінюються групи, згідно Graves, зміни відбуваються і на індивідуальному рівні, що свідчить про психологічну сторону даного процесу. Berry та Sam [2; с. 58] запропонували модель відмінності культурної акультурації (спрямованої на зміни у групах) та психологічної акультурації (зміни на індивідуальному рівні). В процесі першого виду акультурації відбуваються зміни на культурному рівні, коли представники обох груп вступають в контакт. В цьому випадку займаються соціальні, демографічні, політичні та економічні аспекти. Другий вид акультурації стосується змін таких психологічних характеристик, як поведінка, цінності, установки з одного боку, та емоційний стан індивіда в процесі акультурації – з іншого.

Процес ***психологічної акультурації*** (тобто зміна емоційного стану, емоційне пристосування), так же як і стан адаптивності в результаті цього процессу торкається іншого питання – акультураційних стратегій. Як вже було зазначено, даний процес відбувається індивідуально в кожному випадку, тож і стратегії для розвитку процессу теж різні. Отже, J. Berry [2; с. 64] виділив чотири стратегії акультурації: 1) інтеграція (коли індивід, зберігаючи свою культуру, встановлює певний контакт із іншою); 2) асиміляція (індивіди не хочуть дотримуватися власної культури і всілякими способами намагаються прийняти іншу культуру); 3) сепарація чи відокремлення (індивіди бажають наслідувати тільки власну культуру, ухиляючись від контактів із представниками іншої культури); 4) маргіналізація (індивіди ані намагаються зберегти власну культуру, ані встановити контакти із новою). Тобто можна судити, що на зміну поведінки впливає інше середовище.

Згідно C. Ward, адаптація має соціокультурну базу, мається на увазі зміна поведінки згідно нового оточення чи нових обставин, або під впливом нового соціуму. J. Berry вважає процес адаптації тривалим, який може відбуватися чи дуже швидко чи розтягнутися на роки, в залежності від особистості.

На противагу адаптації, пристосування розглядається як сукупність пов'язаних суб'єктивних досвідів, результатом чого є адаптація. Пристосування, таким чином, асоціюється із позитивним самовідчуттям, що є впливовим при розвитку певних життєвих ситуацій. Інші вчені пов'язують цей процес із більш широким колом психологічних понять, таких як самосвідомість та самоповага, стан душі, фізичне самопочуття [1, с. 112]. До інших типових складових відносяться такі суб'єктивні констракти, що впливають на стан психологічного здоров'я, як тривожність, настрій, депресія, відчуття задоволення та щастя тощо.

Деякі вчені, врахувавши вище названі положення, представили структури процесів адаптації і пристосування. Наприклад, R. Brislin [3, с. 256] виділив три фактори пристосування (adjustment): 1) встановлення успішних відносин із представниками інших країн; 2) відчуття того, що спілкування дружнє, поважне та взаємне; 3) ефективна та результативна співпраця.

Тож, адаптуючись до нової культури, студент може відчувати як позитивні так і негативні наслідки. З одного боку, позитивні наслідки включають досягнення у вивченні мови приймаючої країни, самоповага та здоров'я [1, с. 114]; самовпевненість, позитивний настрій, міжособистісні відносини, зменшення стресу [4, с. 23].

З іншого боку, негативні наслідки, які спричиняють психологічні та психосоматичні проблеми; дострокове повернення додому (у країну постійного проживання); емоційна нестабільність; неефективне спілкування; культурний шок; депресія, тривожність, пропуски занять, труднощі у соціальних контактах [4, с. 25]

Згідно із вченими, дуже важливим моментом процесу пристосування є вивчення культури країни перебування, що вимагає аналізу не тільки наявних знань про дану культуру, але й розуміння прагнень і

поведінки, які можуть спричинити конфлікт у контексті міжкультурної відмінності. Необхідними аспектами проведення даного аналізу є: 1) внутрішнє позбавлення дотримання попереднього типу мислення, який домінував до моменту зміни середовища і країни перебування; 2) готовність допускати наявність двозначності у поведінці та здатність попереджувати виникнення взаємо непорозумінь у діях. Такі якості як відкритість та здатність пристосовуватись допомагають абстрагуватися від невдалого попереднього соціального досвіду, сприймаючи реальність і оточуюче середовище таким, як воно є. Подальша необхідність пристосування до нової культури може відбуватися в процесі моніторингу поведінки та реакцій студента на соціум та навпаки соціуму на окремого студента. [1; с. 114]

Після проведеного аналізу можна зробити висновок, що вибір стратегії аккультурації є досить суперечливим і дуже важливим для процесу аккультурації. Адже від цього залежить подальше психологічне здоров'я індивіда та його успішне функціонування у новому суспільстві.

Використана література:

1. *Babiker I. E., Cox J. L., & Miller P.* The measurement of cultural distance and its relationship to medical consultations, symptomatology and examination of performance of overseas students at Edinburgh University./ Babiker, I.E., Cox, J.L., & Miller, P. // Social Psychiatry, 15 - 1980. - 109-116.
2. *Berry J., & Sam D.* (1997). Acculturation and adaptation. In J. W. Berry, M. H. Segall & C. Kagitcibasi (Ed.)/ Berry, J., & Sam, D. // Handbook of cross-cultural psychology, Vol 3: Social and behavioral applications. Boston, MA: Allyn and Bacon. – 1997. – pp.56-95.
3. *Brislin R.* Cross-cultural encounters./ R. Brislin // New York: Pergamon. – 1981. – 450 p.
4. *Matsumoto David, Hirayama Satoko, Jeffery A. LeRoux.* Psychologycal skills related to intercultural adjustment / Matsumoto David, Hirayama Satoko, Jeffery A. LeRoux // Paul T. P. Wong and Lillian C. J. Wong (Eds.), Handbook of Multicultural Perspectives on Stress and Coping. New York: Kluwer Academic/Plenum Publishing. – 2001 – 38 p.
5. *Redfield R., Linton R., & Herskovits J. M.* Memorandum for the study of acculturation / Redfield R., Linton R., & Herskovits J. M. // American Anthropologist, 38. – 1936. – p. 149-152.

Аннотация

В статье проанализована разница понятий аккультурации, адаптации и приспособления к новому культурному и социальному окружению студентов-иностранцев в процессе получения высшего образования в другой стране; также проанализированы стратегии аккультурации; позитивные и негативные последствия данного процесса.

Annotation

The article presents analysis of the difference among the notions of acculturation, adaptation and adjustment to the new cultural and social environment by the foreign students during getting higher education in another country; in addition it analyses acculturation strategies; positive and negative consequences of this process.

УДК 159.922.7

Поліщук Ю. Б.

ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ГІПЕРАКТИВНИХ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Синдром дефіциту уваги з гіперактивністю вперше як розлад був описаний у 1902 році англійським лікарем Джоржем Стіллом, який вважав, що поведінка гіперактивних дітей викликана недостатнім моральним контролем. У 1917–1918 роках виникає інший погляд на проблему гіперактивності, виникнення якої пов'язують з перенесенням дітьми у ті роки епідемії енцефаліта (мозкової інфекції). Пізніше у сорокових та п'ятдесятих роках з'являється термін "мінімальне пошкодження мозку" або "мінімальна мозкова дисфункція". Тоді в ті роки основним симптомом синдрому дефіциту уваги з гіперактивністю вважали гіперактивність і тільки в 70-х роках Вірджинія Дуглас довела, що на ряду з цим симптомом виступають ще неуважність та імпульсивність. Пізніше в класифікації DSMпочався використовуватися термін "синдром дефіциту уваги з гіперактивністю" [2].

Синдром дефіциту уваги з гіперактивністю являється формою мінімальної мозкової дисфункції (ММД). За даними Л.Ясюкової зараз до 70% дітей мають легкі форми порушення функціонування мозку. Ці порушення можуть бути викликані багатьма причинами. Це і екологічна обстановка, яка впливає на розвиток плоду і хронічні хвороби матері, вживання алкоголю та куріння під час вагітності, травми дитини під час пологів, інфекції та висока температура в новонароджених дітей тощо. У більшості дітей з синдромом дефіциту уваги та гіперактивності вже до 5-7 класу робота мозку нормалізується і він поступово виходить на нормальний рівень функціонування. Але для цього потрібні здоровий спосіб життя, відсутність перенавантаження у школі та секціях та правильний психологічний супровід дитини [3].

Метою статті є виявлення гіперактивних дітей та їх особливостей які характеризують даний синдром.

Дослідження проводилось в молодших класах загальноосвітніх шкіл м. Умані, в якому брало участь 416 чоловік, з яких 117 хлопчиків, 90 дівчат та 208 батьків.